

Kutsekooli ei kiputa

Kutsekoolidest Eestis puudust pole, kuid raske on saada niisugust kutseharidust, mis tagaks korralikud ametioskused ning kindlustaks töökoha.

"Meil on palju ja liiga suuri kutsekoole. Seejuures läheb neist koolidest tulnud nn toodang sageli lattu, sest koolist saadud oskustega ei ole võimalik tööd leida," väitis haridusministeeriumi kutseharidusosakonna juhataja Mati Kask. "Kuulun nende hulka, kes arvavad, et kutsekoole peaks senise 80 asemel olema poole vähem," lisas Kask.

Möödunud aastal käisid haridusministeeriumi ametnikud läbi kolmveerandi viiekümnest haridusministeeriumile alluvast kutsekoolist. "Juba enne kontrollimist oli selge, et muutused neis koolides ei vasta ühiskonna kiirele arengule," ütles Kask. Ta tõdes, et kogu taasiseseisvusaja on kutsekoolid pidanud ise rabelema, et end õigustada. Oma parema äranägemise järgi on hakatud õpetama uusi ameteid, mis on viinud selleni, et raamatupidajaks, sekretär-asjaajajaks, kodumajandajaks jms saab õppida igas teises kutsekoolis, kuid omandatud kutsega pole sageli võimalik tööd leida. Näiteks Narva ametikooli 120 lõpetanust ei saanud ligi pooled kutsealast tööd.

Kutsekooli ei lõpetata

Tallinna mehaanikakooli direktori asetäitja Mait Aadna sõnul lõpetavad nende kooli umbes pooled alustanute. "Põhjus on õpilaste tasemes, sest suurem osa meile tulnutest ei saanud keskkooli sisse ja soovivad kutsekeskkoolis keskharidust omandada," tõdes Aadna.

19-aastane Indrek tuli mehaanikakooli pärast põhihariduse omandamist. "Mujale ei saanud sisse," ütles ta. Pärast kutsekeskkooli lõpetamist tahab Indrek minna mõnda tasulisse kõrgkooli. "Tervis ei luba mul elektri- ja gaasikeevitajana tööle hakata," väitis poiss. "Ja üldse on see üks räpane töö," lisas ta. Indrek peab mehaanikakoolis saadavat haridust väga viletsaks. "Labane kool, nii kergesti saab keskhariduse kätte," väitis ta.

19-aastane Kert, kes on paar aastat ka tavalises keskkoolis käinud, väitis, et kutsekeskkool suudab talle keskkoolist rohkem pakkuda. "Siit saan ka eriala," kiitis autoremondilukksepaks õppiv noormees. Kerdi arvates on keskkoolis ja kutsekoolis saadav üldharidus samaväärne. "Keskkoolis oli küll raskem õppida, aga siin saavad ained paremini selgeks," kiitis ta õpetajaid. Pärast lõpetamist tahab Kert minna ülikooli autoeriala õppima.

Aadna hinnangul ei saa keskkooli õppeainete maht kutsekoolis õpilaste võimete tõttu päris samasugune olla nagu tavalises keskkoolis. Samas ei saa mehaanikakooli haridust ka kehvaks pidada, sest paljud lõpetanute on ülikooli sisse saanud.

Haridusministeeriumi osakonnajuhataja sõnul asub üle Eesti veerand 9. klassi lõpetanute kutset omandama, 70 protsenti eelistab üldist keskharidust ning ülejäänud ei õpi üldse. Statistika järgi ei õpi kusagil iga kümnes 16-aastane ning ligi veerand 17-aastastest.

Osakonnajuhataja sõnul pole loogiline, et üle poole koolide eelarvest läheb palkadeks, rohkem kui kolmandik hoonete majandamiseks ning ainult viis protsenti jääb õppevahenditele.

Möödunud aastal õppis kutsekooli-

Kutsekoolide vajalikkuses ei kahtle keegi. Tallinna mehaanikakoolis õpib nii neid, kes sealt keskharidust saama on tulnud, kui ka neid, kes soovivad eelkõige ametit selgeks saada.

RAUNO VOLMAR

des ligikaudu 372 õpilast. Kase sõnul oleks majanduslikult loogiline, et kutsekoolis oleks vähemalt 500 õpilast, rakenduslikus kõrgkoolis aga kuni 1000.

Koolid nagu külad

Tallinna mehaanikakoolis õpib 390 noormeest. Direktori asetäitja arvates suudaks kool vastu võtta 500 noort. "Autoremondi ja automaatika eriala õpivad nad meelsasti, raskusi õpilaste arvu täiussaamisega on keevitamise ja lukksepa ning treiali erialal," täpsustas Aadna.

Ühe õpilase kohta on kutsekoolides keskmiselt 37 ruutmeetrit pinda ning ühe õpetaja kohta ainult 11 õpilast. "On koole, kus õpilase kohta on lausa 70 ruutmeetrit pinda," märkis Kask.

Kutsekoolid on ehitatud kui külad, mis on nüüd nagu kolhoosimajadki poolenisti tühjaks jäänud.

Ministeeriumi kutseharidusosakon-

nal on paari kuu pärast valmimas kutsekoolide arengustsenaarium.

Kase sõnul peavad kutsekoolid jõudma ametiõppe sellise tasemeni, et lõpetanud suudaksid Euroopa tööjõuturul konkureerida. "See on pikk protsess, mida tuleks alustada õpetajate koolitamisest. Katkiste katuste parandamine on praegu vähem oluline," nentis Kask, põhjendades väidet sellega, et kolmandik õpetajaid on üle 50-aastased ning alla 15 protsendi on alla 30-aastased. Madalat palka ei pidanud ta noorte õpetajate vähesuse peapõhjuseks. "Arengus muust elust maha jäänud kutsekoolid ei paku noortele eneseteostuseks võimalusi."

Kase sõnul tuleks välja vahetada ka koolidirektorid, kelle hulgas on tema teatel õpetajatest isegi rohkem liiga eakaid inimesi.

Kaks aastat tagasi algas Eestis PHARE kutsehariduse reformiprojekt, milleks saadi 45 miljonit krooni ning mil-

lesse on haaratud 13 kutsekooli.

"Projekti eesmärk on reformida kutsehariduse sisu ning töötada välja uus õppekava. Selleks koolitatakse õpetajaid, muretsetakse õppevahendeid ning töötatakse Euroopa ekspertide käe all välja uusi õppekavu," selgitas Kask. Tallinna mehaanikakool pole PHARE projektis, kuid on saanud kaasaegse tehnika muretsmiseks 4,5 miljonit krooni toetust Saksamaalt. Rahvusvahelise toetusega arendatavate kutsekoolide arvu tahab ministeerium Kase sõnul kasvatada kahekümneni.

Aadna sõnul ei saa nad mehaanikakooli tehnika üle nuriseda. "Poolteist aastat tagasi ühinesid Kopli ja Lilleküla mehaanikakool. Nende kahe kooli seadmepargi baasil pandi kokku üks korralik," rääkis direktori asetäitja, kes usub oma kooli tulevikku.

ANNELI AMMAS
MARIKA RAISKI